



# ILMIÖKLUBI: Tietoturva

Materiaali tuotettu Jäljillä-hankkeessa 2024-2025



**KAUPUNGINKIRJASTO**



Aluehallintovirasto

**OULU**



## Mitä tehdään

Ilmiöklubi on aikuisten keskustelupiiri, jossa paneudutaan mediakulttuuriin ja -sisältöihin. Aiheiden kautta voit jakaa omia kokemuksiasi, esittää kysymyksiä tai kritiikkiä, muistella koskettavimpia tai järkyttävimpiä hetkiä. Keskustelun lomassa pohditaan, mitä ja miksi mediassa tapahtuu. Keskustelun aiheina voivat olla uutiset, elokuvat, sarjat, someilmiöt, laulujen sanat tai vaikka kirjat! Tule mukaan juuri sellaisena kuin olet!



## Keskustelu kaikille

- Puhutaan omista kokemuksistamme ja itsestämme, ei muista.
- Puhutaan sillä osaamisella, mitä meillä on.
- Pidetään mieli avoinna muiden kokemuksille.
- Emme koita vakuuttaa muita tai olla yksimielisiä – omat mielipiteet saa olla.
- Ei tarvitse etsiä ratkaisuja tai päätöksiä.

Sosiaalinen media

## Visit Nokian joulukalenterissa huijausyritys: arvontoihin osallistuneilta on kalasteltu henkilötietoja

Nokian matkailua edistävä Visit Nokia julkaisee kalenteria joulukuussa päivittäin Facebook-sivullaan. Kaupunki neuvoo ihmisiä olemaan tarkkana huijausten varalta.



Visit Nokian joulukalenteri on Facebookissa. Kalenteriluukun voittajat ilmoitetaan aina e julkisesti päivityksen viestiketjussa, vasta sen jälkeen voittajaan ollaan yhteydessä, kerto Nokian kaupunki. Kuva: Heli Mansikka / Yle

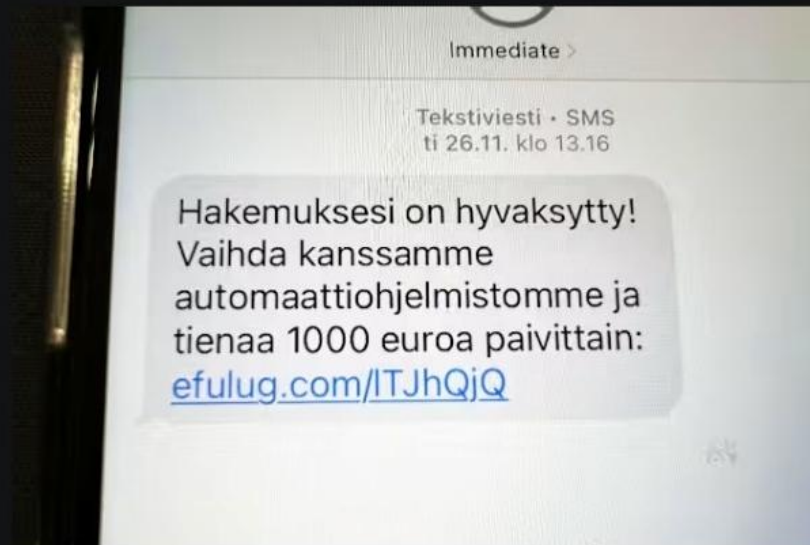
HELI MANSIKKA

10.12. 11:19

Tietoliikenne

## Pankkitunnukset vai mobiilivarmenne nettiasiointiin? Näin vastaa tietoverkkorikoksia tutkiva poliisi

Suomalaiset ja muut pohjoismaalaiset ovat niin luottavaisia, että se tekee heistä helppoja uhreja nettihuijareille.



Toimittajan viimeksi saama huijausviesti näyttää tältä. Toimittaja ei ole klikannut linkkiä ja kokeillut, mitä sen takaa avautuu. Kuva: Ulla Malminen / Yle

ULLA MALMINEN

9.12. 7:30



MIELIPIDE

Internet

## Jussi Eronen kolumni: Verkkorikosten monet muodot uhkaavat meitä kaikkia

Verkkorikolliset ovat ahkeria keksimään alati uusia hyökkäystapoja. Niiden torjumiseen vaaditaan kaikkien osallistumista, Eronen kirjoittaa.



Jussi Eronen: Verkossa on paljon piilorikollisuutta, joka ei juuri nouse otsikoihin



Kuuntele 4:53

JUSSI ERONEN

tietoturva-asiantuntija

3.12. 6:45



Yle 8.1.2025

MOT Rikokset

## Huijarit käyttivät hankolaismiestä rahanpesussa tämän tietämättä – hävisi yli 100 000 euroa ja joutuu myymään talonsa

Huijarit saivat eläkeläisen tietokoneen haltuunsa ja käyttivät sitä rahalähetyksiin ulkomaille. Huijauksen takana näyttää olevan taidokkaasti rakennettu verkosto.

## Suomessa miljoona huijausyritystä kuukausittain – uusi kansalaiskampanja tähtää tietoisuuden lisäämiseen

Huijausten määrä on jatkuvassa kasvussa. Uusi ilmiö on tietoverkkoavusteiset petokset, joissa rikolliset voivat ostaa valmiita työkaluja petostehtailuja varten.

Yle 19.8.2024



Pankkitietoja kalastelevista huijauspuheluista ja -viesteistä tuli viime vuonna Suomessa yleinen riesa. Operaattorit kertovat estäneensä miljoonia huijauspuheluita kesän aikana. Kuva: Henrietta Hassinen / Yle

Kuvat: Kyberturvallisuuskeskus ja Kuluttajaliitto

Hei, voitko antaa minulle matkapuhelinnumerosi? 😊

Kiitos 🙌 Osallistuin kilpailuun, lähetän tekstiviestin

Jos saat koodin sisältävän viestin, lähetä se minulle

Okei? ❤️

Lähetin sinulle juuri viestin koodilla

Kiitos, odota 1 minuutti ❤️

Katsotaan nyt mitä saat kilpailusta

Onnittelut! 🎉🎊

Onnittelut! 🎉🎊

ONNITTELU  
8100 € YSTÄVÄ  
JOKA ÄÄN

Voitimme yhdes

Voitit 4050 Euro 🎉🎊



digityy... uskottavasti lähestyy... valhetta lappaa... rahat nappaa

## TYYPILLISIÄ HUIJAUSVIERTEJÄ

Meistä jokainen on potentiaalinen huijauksen kohde!

47 milj.eur HUIJATTU verkossa 2021

“IT-tuesta terve! Koneessasi on havaittu virus. **Annatto etähallinnan** koneellesi, niin poistetaan se.”  
PUHELU / SÄHKÖPOSTI

“Poliisista päivää! Pankkikorttini tiedot ovat väärissä käsissä. **Saanko salasanani**, niin varmistan, että rahaa ei ole viety.”  
PUHELU

“Kiireellinen viesti pomolta: Meidän on **maksettava nopeasti tämä maksu**. Olen kokouksessa, hoidatko asian puolestani?”  
SÄHKÖPOSTI

“Paketin on saapunut. Nouda pakettikoodi **linkin takaa tunnistaumalla pankkitunnuksillasi**.”  
TEKSTIVIERTE

“Tarjolla ainutlaatuinen mahdollisuus, **kun sijoitat nopeasti**”  
SOMEVIERTE

“Rahani ovat jumissa ja tarvitsen lunastusmaksun **lainaksi - maksan heti takaisin**.”  
SOMEVIERTE

“Hei ihana ystäväni, lapseni on vakavasti sairas, **voitko auttaa sairaalamaksussa?**”  
SOMEVIERTE

“Rakastan sinua ❤️ **lähetätkö rahaa lentolippuun**, niin tulen luoksesi?”  
SOMEVIERTE

## TOIMINTAOHJE TURVALLISEMPAAN DIGIASIOINTIIN

**VARO**

- Tekstiviesteissä tai sähköposteissa tulevia linkkejä.
- IT-tuen nimissä tulevia odottamattomia puheluita.

**VARMISTA**

- Keneltä viesti tai puhelu tuli. Pankit ja viranomaiset soittavat erittäin harvoin odottamatta. Varmista, onko saamasi puhelu varmasti taholta, jonka nimissä soittaja esittäytyy.
- Etä kirjaudut

**VAROITA**

- Jos olet menettänyt rahaa tai olet antanut henkilökohtaisia tietojasi huijarille, ota heti yhteyttä pankkiisi ja sitten poliisiin.



## Registration Form

Full Name \*     
Prefix First Name Last Name

Date of Birth  mm-dd-yyyy

Address \*   
Street Address  
   
City State / Province  
  
Postal / Zip Code

Phone Number \*  -   
Country Code Phone Number

E-mail \*  ex: myname@example.com

Certificate For ☐ 1 YEAR  
☐ 2 YEARS  
☐ 5 YEARS  
☐ LIFE TIME

Payment Details \*  EUR

Credit Card    
First Name Last Name  
   
Card Number CVV  
   
Credit Card Number Security Code  
   
MM/YY Expiration Date Postal Code

Security Check \*

Rating

Submit Clear Form Print Form

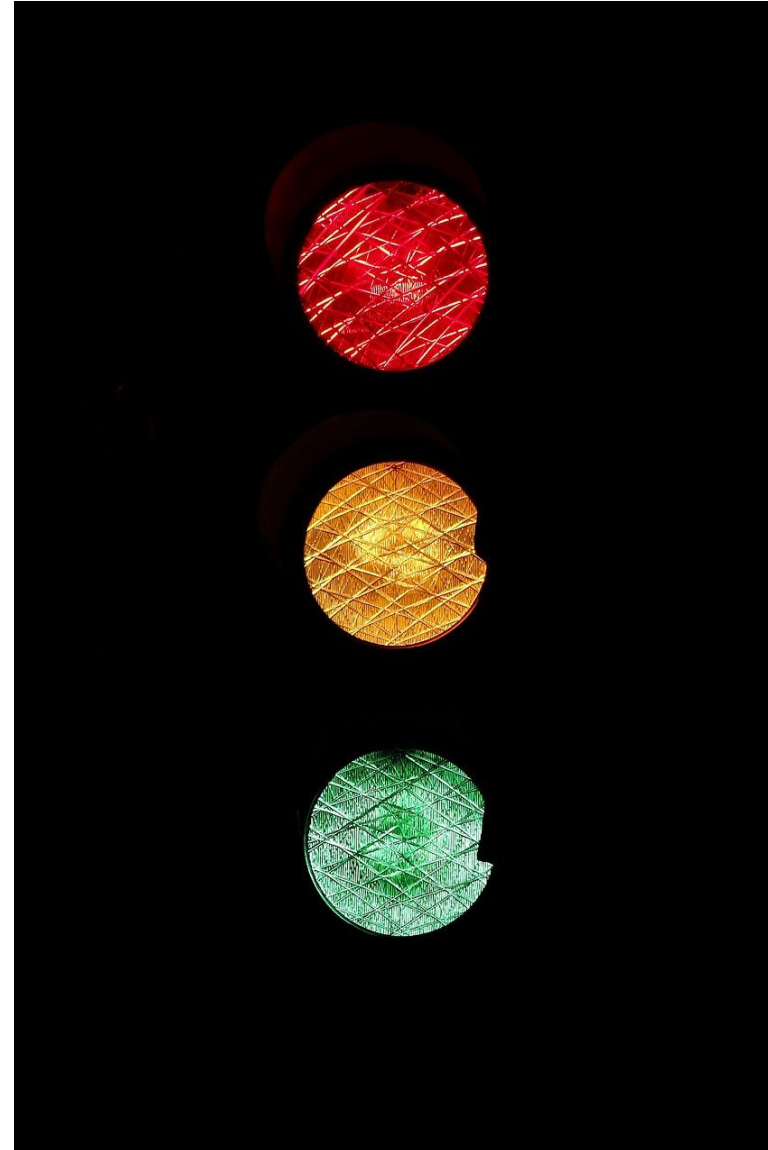
# Samaa mieltä/En osaa sanoa/Eri mieltä

- Seuraavaksi esitetään väittämiä.
- Kerro, päteekö väittämä sinuun:

Samaa mieltä

En osaa sanoa

Eri mieltä



**Minusta tuntuu, etten tiedä  
tietoturvallisuudesta tarpeeksi.**



**Osaan kertoa, millä tavoin pidän  
huolta tietoturvallisuudestani.**



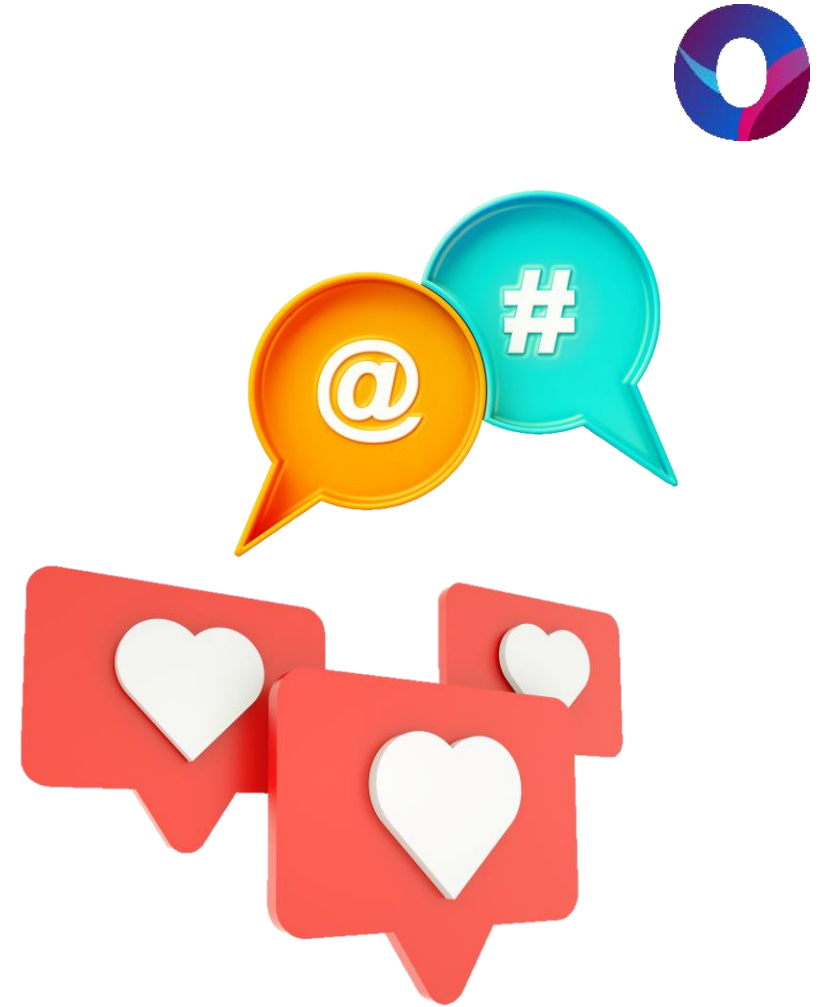
**Tiedän, mikä on tietoturvan  
heikoin lenkki.**



**KAUPUNGINKIRJASTO**



**Tiedän, mille palveluille olen antanut  
henkilötietojani.**



**Osaan selvittää, mitä tietoja evästeet  
saattavat kerätä nettisivuilla.**



**KAUPUNGINKIRJASTO**



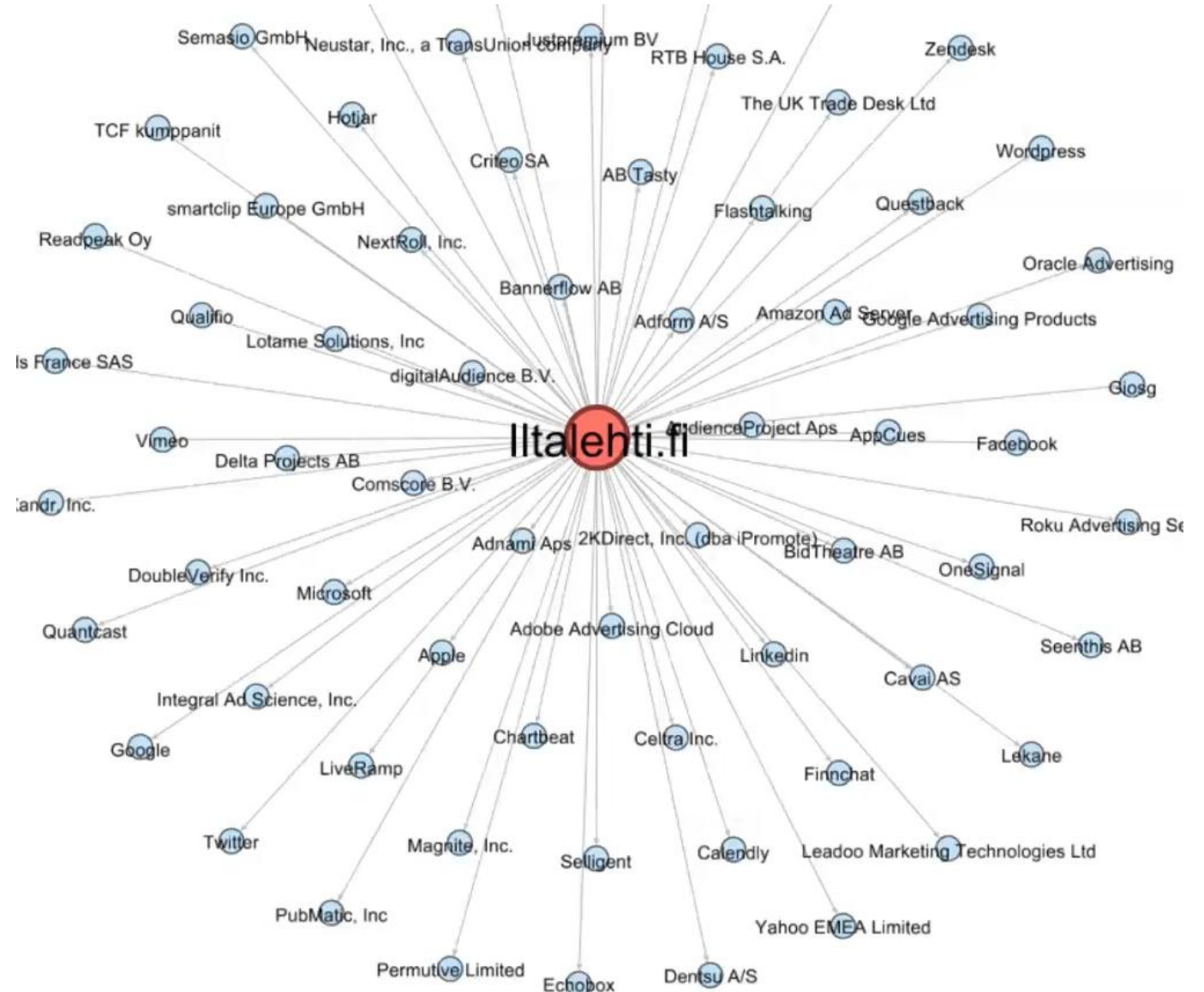
**Tiedän myös, mitä varten evästeet ovat.**



# Iltalehden evästeet

- Iltalehti antaa luvan esimerkiksi näille
  - “Myös kolmannet osapuolet asettavat evästeitä Alma Median sivustoilla.”

Kuva: Harto Pönkä (Innowise)





## Mitä voin tehdä?

- Poista turhat **yhteystiedot**.
- Poista **sovellukset**, joita et käytä.
- Poista **videot ja valokuvat**, joita et tarvitse.
- Poistu **someryhmistä** ja **viestiketjuista**, joissa et ole aktiivinen.
- Peruuta **uutiskirjeet**, joita et lue.
- Rajaa seurattavien **tilien** ja **hashtagien** määrää käyttämissäsi somepalveluissa.
- Poista **käyttäjätilit** palveluista, joita et käytä aktiivisesti.

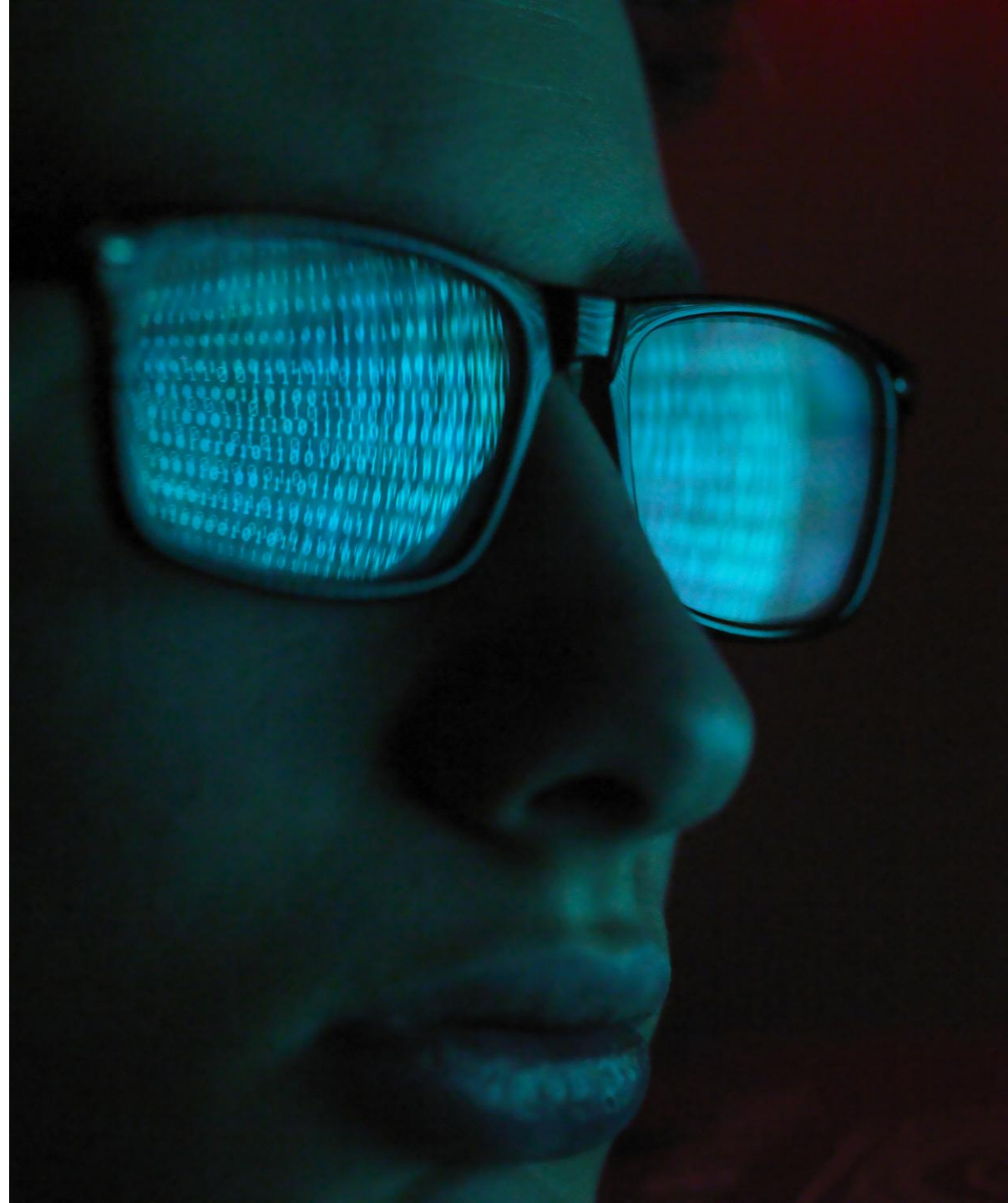
**Voisin ostaa tai tilata palveluja  
puhelussa.**



**Uskon tunnistavani epäluotettavan  
palvelun tai asiantuntijan.**



**KAUPUNGINKIRJASTO**



# **Tunnistan huijauksien tavanomaiset vaikuttamisyriitykset.**



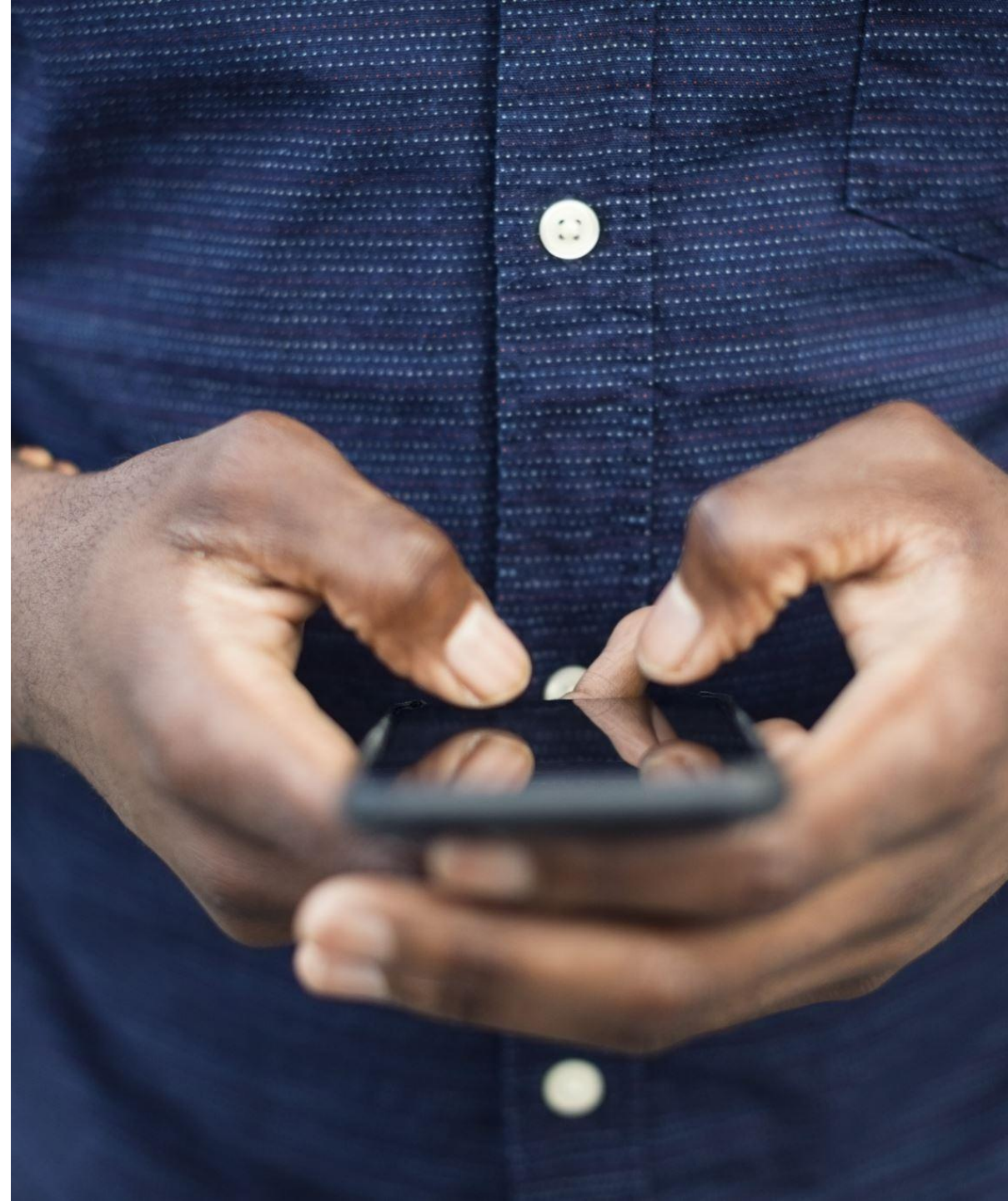
**KAUPUNGINKIRJASTO**



**Olen törmännyt epäluotettavaan  
verkkokauppaan netissä.**



**KAUPUNGINKIRJASTO**





## Mitä voin tehdä?

- Älä avaa yllättäviä tai outoja linkkejä.
- Älä lataa tiedostoa, jos et ole aivan varma, keneltä se on.
- Älä osallistu netissä tai somessa kilpailuun tai arvontaan, joka kuulostaa liian hyvältä.
- Tarkista yrityksen nettisivuilta tai asiakaspalvelusta, onko kilpailu tai arvonta totta.
- Älä tilaa netissä tai somessa tuotetta tai tuotenäytettä, joka kuulostaa liian hyvältä.
- Tarkista yrityksen nettisivuilta tai asiakaspalvelusta, onko etu totta.
- Arvioi viestien luotettavuutta: onko viestissä kirjoitusvirheitä, onko lähettäjän nimi ja osoite oikea, mitä netissä kerrotaan lähettäjstä?
- Älä vastaa vieraan ihmisen viestiin tai kaveripyyntöön, joka on outo tai yllättävä.
- Älä anna rahaa nettitutulle.
- Älä koskaan anna pankkitunnuksia, käyttäjätunnuksia, salasanoja tai muita tietojasi netissä, ovella tai kadulla. Niitä ei kysy poliisi, viranomainen tai pankki. Niitä kysyy huijari!

# Tunnistatko nettihuijauksen? Tiedätkö, mikä on hyvä salasana?

[Digitreenit: Testaa, pärjäätkö nettiajan  
huijareille! | Tietoturva | Digitreenit | yle.fi](#)

[Digitreenit: Salasanakone – testaa, kuinka  
nopeasti salasana murretaan | Tietoturva |  
Digitreenit | yle.fi](#)





# TIETOVISA



KAUPUNGINKIRJASTO

OULU

# MITEN PELATAAN?

Esitän kysymyksen. Väritä vastauksesi paperille kysymyksen alle.  
Kysymyksiä on 13.  
Voittaja palkitaan!

Sitten pelataan!



# 1. Mikä on merkittävin turvallisuustekijä salasanassa?



A

Monet erilaiset merkit,  
kirjaimet ja numerot.

B

Salasanan pituus on tärkein.

C

Muistettavuus.





## 2. Mitä ovat ”pimeät käytännöt”?

A

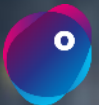
Harhaanjohtavaa verkkosuunnittelua.

B

Tapa tehdä verkkosivu, josta ei käy ilmi julkaisija.

C

Verkkosivun tumma ulkonäkö ja estetiikka.



# Esimerkki pimeästä käytännöstä:



### 3. Mitä ovat evästeet?



A

Pieniä tekstitiedostoja.

B

Sivuston suojausohjelmia.

C

Sivustojen  
suunnittelutyökaluja



## 4. Mikä on romanssihuijaus?



**A**

Parisuhde, jossa toinen osapuoli pettää.

**B**

Nettihuijauksen muoto, jossa rakkauden turvin huijataan toiselta rahaa.

**C**

Epäluotettavien deittisivustojen tapa huijata rahaa.



## 5. Mitä tarkoittaa kaksivaiheinen tunnistautuminen?



A

Tapa käyttää kahta salasanaa.

B

Tapa käyttää kahta sähköpostiosoitetta.

C

Tapa todentaa henkilöllisyys kahdella tapaa.



## 6. Mikä näistä ei ole luotettavan pankin käytäntö?



A

Tarjota  
mobiilitunnistautumista.

B

Asioida kasvotusten  
toimistolla.

C

Pyytää pääsyä tietokoneelle  
etäkäytöllä.



## 7. Jos joku lähettää spämmiä (spam), mitä hän lähettää?



A

Hän lähettää mainoksen.

B

Hän lähettää toistuvasti mainoksia, roskapostia tai muuta vastaavaa.

C

Hän lähettää valeuutisia.



## 8. Mikä EU-tasoinen sääntely turvaa oikeuksiasi omiin tietoihisi?



A

GMT.

B

GDPR.

C

SWOT.



## 9. Mikä on Windows-käyttöjärjestelmän oma tietoturvaohjelma?



A

Windows Defender.

B

Windows Protection.

C

Windows Offender.



# 10. Vuonna 2018-19 Vastaamo- palvelusta varastettiin tietoja. Mitä nämä tiedot olivat?



A

Salasanoja ja  
käyttäjätunnuksia.

B

Potilastietoja.

C

Tilitietoja.





# 11. Mikä on biometrinen tunnistus?

A

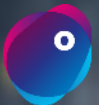
Tunnistus sormenjäljen, kasvojen tai silmän iiriksen kautta.

B

Robotin ja ihmisen yhteinen tunnistautuminen.

C

Tekoälyn tekemä tunnistus ihmisen puolesta.



## 12. Mikä seuraavista hakukoneista ei tallenna käyttäjästään tietoja?



A

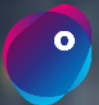
PigPigOn.

B

DuckDuckGo.

C

BunnyBunnyHop.



KAUPUNGINKIRJASTO

OULU

# 13. Mikä on VPN?



**A**

**Virtuaalinen erillisverkko, jonka avulla voi suojata verkkokäyttämistä.**

**B**

**Virtuaalinen pankki, jonka kautta voi siirtää rahaa.**

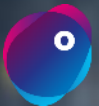
**C**

**Virtuaalinen pelinurkka, jossa voi nimettömästi pelata muiden kanssa.**





**Ja voittaja on...**



**KAUPUNGINKIRJASTO**

**OULU**



## Vinkki

[Sisältösekaannuksen selviytymisopas - Selviä verkon informaatiokaaoksesta](#)

[Digihuijatut | Yle Areena](#)

### [Digivuoren valloittajat](#)

- Kun haluat muistutuksen siitä, mitä internetissä on ja miten toimia tietoturvallisesti, niin Digivuoren valloittajat –itseopiskelumateriaali on hyvä siihen
- Toimii klikkailemalla kuvakkeita auki. Kuvakkeiden alta avautuu tietoa, videoita, vinkkejä.

# Kiitos osallistumisesta!

Tervetuloa kirjastoon!



KAUPUNGINKIRJASTO

OULU

